

**ЛИСТИ ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПИ,
НАПИСАНІ У 1708 р. ДО ВЕЛИКОГО
КОРОННОГО ГЕТЬМАНА РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ
АДАМА СЕНЯВСЬКОГО***
(Переклад-реконструкція із старопольської та латини
Володимира Пилипенка)

20

Ясновельможний мості Пане Воєвода Белзький, Мій великий Милостивий Пане і Брате!

Нехай з нагоди тієї *intermittere* [відпустки], про яку йдеться у листі від Їх м. Пана Дашкова, належним до двору Їого Царської Величності, *porrigit impetum* [розширюються можливості] до віддання належної імені В.М.М. Пана *qua sagu qua toga cultuacyi* [одягнутого в тогу шани]. Тому, коли несуть *propenso effectu* [привабливий ефект] належні В.М.М. Пану спостереження, також про себе даю знати, що *lento passu* [повільний темп] мого маршу *progredior* [прогресує], оскільки я в очікуванні резолюції з висока, до того часу маю *divigere gressus* [зледь плентатись].

Війська Їого Царської Величності до того часу ще *subsistunt* [зробили зупинку] у Горках, а неприятельські під Могилевом і біля Шклова. І вже зробили для свого пересування кілька мостів, але через них, *temeraris ausu* [заплямувавши відважний задум], не сміють переходити, зазнавши *impet ad primam cladem* [зіткнення із першою поразкою], у котрій, окрім поранених неприятелів, полягло їх і кілька тисяч. *In posterum* [в подальшому] під час *accedet* [приєднання] час покаже, що я на вічні часи хочу бути

В.М.М. Пана люб'язним зичливим Братом
і Слугою приниженим
Іван Мазепа
Гетьман і Кавалер
Їого Царської Величності Військ
Запорозьких.

З обозу за Києвом від Солодки
Серпень 14/3 року Божого 1708.

№ 25093

21

Ясновельможний мості Пане Воєвода Белзький, Мій великий Милостивий Пане і Брате!

Через Їмць Пана Шпега, який повертався зі двору Їого Царської Величності мого милостивого Пана, *compello heroicum* [з лицарським вітальним адресом] В.М.М. Пану, *pectus* [натхненний] тією доповіддю, з високою гідністю Їого *aestimatia* [оціненої]. *Innotescenica sciendorum* [новими звістками] не хвалюся, не бажаючи *multiplicarentia* [їх примножувати], бо знаю, що *ex ore praesentium latoris sufficientissime de omni statu* [і так досить звучатиме подарунків] і будеш Пан проінформований, я ж лише *adiungo* [додаю], що до смерті є

В.М.М. Пана люб'язним зичливим Братом
і Слугою приниженим

* Продовження. Початок див.: Сіверянський літопис. – 2016. – №3. – С.81-88; №4. – С. 88–92.

Іван Мазепа
Гетьман і Кавалер
Його Царської
Величності Військ Запорозьких.

З обозу від Бикова
року Божого 1708 Серпень 28.

№ 25094

22

Ясновельможний мості Пане Воевода Белзький, Мій великий Милостивий Пане і Брате!

Належить мені *cum rubore* [від сорому] збентежитися, бо кілька разів декларації, які були складені *in virtute* [при владі] монархів Його Царської Величності Пана милостивого, не могли *effectuari* [діяти], і мене *hac beare sorte* [ощасливити своїм жеребом], аби *conformi onym nisa* [подібним магичним чином], щоб міг *iuncta* [бути разом] з В.М.М. Пана *manu* [рукою], у спільному близькому союзі інтересів *bonum opus operari* [робити добру справу], ніж В.М.М. Пану звідти повторювати. Тому не дивно, що у нинішніх обставинах, *ex mensuriis* [від прихованих] неприязельських дій часто *succedunt vicissitudines circa dispositiones bellicas* [треба стежити за змінами в диспозиції війни].

Лист від Ясноосвіченого Князя Меншикова не можу В.М.М. Пану *in re* [цілим] у додатку переслати, бо він датований 25 липня під Могильовом. Коли треба *secessu pro temporis pro necessitate belli* [приділити час, якщо це необхідно війні] міг би розпорядженням своїм відмінити, а я *recentissime* [найсвіжіші] через надійних кур'єрів власною рукою Мого Пана Найяснішої Царської Величності три ординанси, один та другий та третій 5 серпня цього року, за старим календарем, отримав у Гірках. У листах *unum idemque sonat* [однакові слова], щоб *citissimis passibus* [швидко йшов], повертаючися до Києва, а там Печерську фортецю *praesidiaris milite* [осажену солдатами] зайняти, цілим військом переправитися через Дніпро і звідти частину полків відправити під Пропойськ для диверсії проти неприятеля, а частину до Смоленська до генерального Його Царської Величності обозу. Що вже я *effectuatam* [здійснив], сам же з артилерією *cum resides numero* [з перерахованим] військом став у середині України, спостерігаючи за діями неприятеля і очікуючи для себе на подальші накази. Щиро бажаю, щоб мені *recens dispositio* [свіжі розпорядження] і накази монарші Його Царської Величності *properantem* [поспішали] вже *ad confinia* [до сусідства] польського краю при відступі зворотнім маршем з Борщаківки *beatifica visione* [щасливим способом], і я щоб *praesentanes* [особисто побаченого] В.М.М. Пана *amplexu privarunt* [тримав в обіймах], що ж може бути свого часу *compensabile* [гідним рекомендації] за відміну *desuper* [вищого] ординансу, коли мені скажуть від Києва *divertere* [повертати] до Польщі, ще не втрачаю надії і тепер відправляю *succurs pro suppetys* [підмогу для забезпечення] В.М.М. Пана. За ту благосхильність, що В.М.М. Пан поміж шляхтою і військом наказав *lites sopite* [заспокоїти суперечки] і подбав про безпеку війська, наказавши відправити *in societatem armorum* [на збройну підтримку] кільканадцять хоругв польського війська, за те дуже дякую В.М.М. Пану *cum aeviterna obligatione* [і на вічно буду у боргу], але якби В.М.М. Пан те зробив перед тим, напевно, те військо, що йде на допомогу, давно вже було б на воєнних діяннях і не вимагало би *tarditatem passus succedentibus periculis* [захисту під час проходження небезпек] і певні особи не втратили б власних добр.

Українською поштою, що *in ordinario cursu* [звичним собі ходом направлена] без перерви запевняю В.М.М. Пана, котрого *circa aestimatione no magni nominis* [ім'я не можна перевершити], що залишаюся *irremisibileter* [вірним]

В.М.М. Пана люб'язним зичливим Братом
і Слугою приниженим
Іван Мазепа

Гетьман і Кавалер
Його Царської
Величності Військ Запорозьких.

З обозу від Русанова
Серпень 10/21 року Божого 1708.

№ 25095

23

Ясновельможний мості Пане Воєвода Белзький!

Відсилаючи копію листів від Його Царської Величності до Ї.м. Пана Дашкова, *adiungo* [додаю] мій уклін і належну Особі В.М.М. Пана повагу. Із публічних справ не маю про що розповісти, окрім того, що війська шведські переправилися через Дніпро за шість миль від Могилева і, *fixo* [закріпившись], стали *pede* [піхотою] і як довго там *subsistent* [зупиняться] час наступний *occlusans apertiet scaenam* [і захоплене місце покаже]. Поза тим залишаюся із усією щирістю до послуг В.М.М. відданий

В.М.М. Пана люб'язним зичливим Братом
і Слугою приниженим
Іван Мазепа
Гетьман і Кавалер Його Царської
Величності Військ Запорозьких.

З обозу під Баришівкою
Вересень 2 року Божого 1708.

№ 25096

24

Ясновельможний мості Пане Воєвода Белзький, Мій великий Милостивий Пане і Брате!

Та моя приязнь до В.М.М. Пана є щира, і завжди *sympathica virtute* [силою симпатії] до особи Вашої з належною повагою *natur et moneor* [надихаюся], котра, коли *iniquitas temporum* [непересічний час] не дозволяє *ad ceram testari* [призивати у свідки віск], але принаймні *vicaria litera anhilantia exequor vota* [спокутний лист надсилаю пояснити обітниці], для чого жодної *non intermitto* [не пропускаю] можливості, без віддання належного до В.М.М. Пана пошани, так і тепер у інтересах Найяснішого Царя Ї.мості Пана милостивого висилаю свого посланця до Ї.м. Пана Дашкова *solito cultus* [звичайним чином] В.М.М. Пана *veneror* [шанобливо вітати] і щоб усі успіхи *effundor appreciationes* [проливалися зі схильністю], при цьому підписуюся і постійно заявляю, що є

В.М.М. Пана люб'язним зичливим Братом
і Слугою приниженим
Іван Мазепа
Гетьман і Кавалер Його Царської
Пресвітлої Величності Війська Запорозького.

З обозу від Бикова
14/ 25 Вересня 1708.

№ 25097

25

Ясновельможний мості Пане Воєвода Белзький, Мій великий Милостивий Пане і Брате!

Отримав листом від Вельможного мості Пана *compellacia* [звернення] повторного приходу на допомогу, про котрий, як я розумію, що перед тим *innotescere* [стає зрозумілим] Вельможному Пану, як та допомога *citissimis* [швидко] поспішає йти, але командир її, пан полковник гадяцький, вже переправившись через річку Случ, до мене писав, *denuntiando* [даючи знати], що *in contiguitate* [не далеко] Дубна *subsistit* [перебуває] і, не лінуючись, свій марш продовжив. Залишилося лише, аби

Вельможний Пан ним для спільності державних інтересів розпоряджався. Детальна кореспонденція з Вельможним паном *non cessabit* [не припиниться] із моєї сторони, котра з мого боку в чистоті до особи Його *candore nullo contaminando fuconititur* [намагається перебувати якнайбільше], зі щирою довірою і загалом до послуг надаюся, і до самої смерті, якщо буду у стані,

В.М.М. Пана люб'язним зичливим Братом
і Слугою приниженим
Іван Мазепа
Гетьман і Кавалер Його Царської
Величності Війська Запорозького.

З обозу від Бикова
Жовтень 3 1708.

P. S. Я вже отримав з вище наказ і збираюся на марш до Білої Церкви.

№ 25097

